

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "КИЇВСЬКИЙ
АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ"
(Україна)**

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
(Republika Hrvatska)**

**GESELLSCHAFT FÜR DEUTSCHE SPRACHE [GfDS]
(Deutschland)**

**ПОДОЛАННЯ МОВНИХ ТА
КОМУНІКАТИВНИХ БАР'ЄРІВ:
ОСВІТА, НАУКА, КУЛЬТУРА**

Збірник наукових праць

Київ 2025

УДК 378.14 - 057.4:009(063)

ISBN 978-617-7990-01-6

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету психології, комунікацій та перекладу Державного університету «Київський авіаційний інститут» (Протокол № 4 від 10 листопада 2025 р.)

Рецензенти:

Наталія	докторка педагогічних наук,
Пазюра	професорка, Державний
	університет «Київський
	авіаційний інститут»

Олена	докторка педагогічних наук,
Ковшар	професорка, Криворізький
	державний педагогічний
	університет

Подолання мовних та комунікативних бар'єрів: освіта, наука, культура: збірник наукових праць / за заг. ред. О.В. Ковтун. Київ: Д У «КАІ», 2025. 429 с.

Збірник містить матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції «Подолання мовних та комунікативних бар'єрів: освіта, наука, культура», що відбувалася 14-15 листопада 2025 року на кафедрі іноземних мов і перекладу факультету психології, комунікацій та перекладу Державного університету «Київський авіаційний інститут».

Автори несуть персональну відповідальність за наукову вірогідність і коректність розміщених у збірнику матеріалів.

© Колектив авторів, 2025

© Державний університет
«Київський авіаційний інститут», 2025

ЗМІСТ

М. Абисова	13
<i>Лимерик як лінгвокраїнознавчий ресурс у навчанні англійської мови як іноземної</i>	
В. Базова	18
<i>Культурна мультимодальність як засіб репрезентації національної ідентичності у світовій літературно-художній спадщині</i>	
Н. Березнікова	21
<i>До питання синергії читання та пам'яті для розвинення критичного мислення при вивченні фахової англійської мови здобувачами немовних спеціальностей</i>	
Л. Березовська	24
<i>Актуальні питання модернізаційних процесів в освітньо-науковому просторі України</i>	
Г. Білоконь	29
<i>Teaching ESP in Higher Education Institutions of Ukraine: Challenges and Ways to Overcome Them</i>	
М. Білоконь, А. Миколайчук	34
<i>AI in ESP Learning: Fostering Autonomy and Critical Thinking</i>	
О. Вишаічук	38
<i>Worldview orientations of digital transformation of public governance and educational services in Ukraine</i>	
М. Бурлака	46
<i>Походження і стандартизація наварро-арагонського діалекту</i>	
М. Валько, С. Радецька	51
<i>Linguistic and Cultural Dimensions in the English-Ukrainian Translation and Localization of Project Management Materials</i>	

Н. Василюшина	56
<i>Modern Methodology in Teaching English for Law within the Discipline "Foreign Language for Specialty"</i>	
М. Велісейко	60
<i>Модель Smart Education Korea як приклад інтеграції цифрових технологій у професійну іношомовну підготовку</i>	
В. Вишталюк	65
<i>Модернізація архітектури університетських бібліотек як центрів міждисциплінарної комунікації в Україні</i>	
А. Vlasiuk, M. Tyshchenko	70
<i>Current issues of modernization processes in the Ukrainian educational and scientific space</i>	
О. Волік	75
<i>Some methods and technologies in professionally oriented language teaching</i>	
N. Glushanytsia	79
<i>The use of podcasts and videocasts as innovative tools for developing foreign language listening skills</i>	
N. Glushanytsia, O. Dobzhanska	83
<i>Pedagogical and technological aspects of virtual educational environment in the system of language training</i>	
N. Glushanytsia, M. Kotlyarevska	87
<i>Enhancing Communicative Competence of Agricultural Students through Optimized Foreign Language Learning</i>	
N. Glushanytsia, T. Tarnavska	91
<i>Integrating communicative and linguacultural approaches in the formation of foreign language professional competence</i>	

Т. Городілова, К. Судак	96
<i>La influencia de Francia en España en los ámbitos político, cultural y lingüístico: desde la Edad Media hasta el siglo XIX</i>	
Grygorova, I. Konoв	100
<i>Cultural and language aspects of the EUMAM mission</i>	
А. Давиденко	103
<i>Культурна мультимодальність як фактор формування національної ідентичності в літературному дискурсі</i>	
І. Деркач	106
<i>Термін як лінгвістичне явище</i>	
С. Дишлева	110
<i>Базові аспекти навчання англійської мови професійного спрямування у немовному ЗВО</i>	
О. Жупаник	113
<i>Формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів англійської мови через фонетичну підготовку: американський досвід</i>	
І. Зайцев, С. Радецька	118
<i>Strategies of English-Ukrainian written translation of legal documents</i>	
Н. Зуєнко	121
<i>Оцінювання ступенів сформованості міжкультурної комунікативної компетентності у студентів-філологів</i>	
Є. Іванов	127
<i>Використання лексичних завдань для формування іншомовної компетентності</i>	
О. Ільчук	133
<i>Фоностилістичні особливості реалізації звуків сучасної німецької мови</i>	

О. Кавуньов, О. Литвин	137
<i>Інтерактивні технології навчання як чинник розвитку професійних здібностей фінансистів</i>	
О. Ковтун, Л. Конопляник, N. Melnyk	144
<i>Enhancing PhD students' academic writing competence through IMRaD-structured and APA-based CALL/TELL activities</i>	
Л. Конопляник	151
<i>Розвиток критичного мислення магістрів під час вивчення ділової англійської мови</i>	
І. Крикніцька	157
<i>Інтеграція шкільного інтелекту у процес сучасної освіти</i>	
S. Kuzmenko	162
<i>The effectiveness of mobile applications for aviation English language learning</i>	
В. Куліш	166
<i>Компоненти екзистенційного блоку в англійськомовному медіадискурсі</i>	
Н. Лисенко, В. Фесенко, Н. Шварц	170
<i>Дистанційний курс з підготовки до складання іспиту на визначення рівня володіння державною мовою</i>	
О. Lytvyn	175
<i>Challenges in Digital Marketing Communication</i>	
A. Lîmbîx	180
<i>Особливості викладання та вивчення іспанської мови як другої іноземної для студентів, які вивчали англійську як першу іноземну мову</i>	
А. Луцик	185
<i>Сучасні англомовні художні та технічні тексти у машинному і традиційному перекладах: зіставний аспект</i>	

З. Мазуренко	188
<i>Методика проведення ділових мовних ігор на заняттях з фахової англійської мови</i>	
Л. Мазуренко	193
<i>Практичне застосування інструментів ШІ у процесі вивчення української мови в закладах вищої освіти України</i>	
І. Маліновський, М. Полховська	197
<i>Suspense in the Language of the Horror Novel: From the English Original to the Ukrainian Reader</i>	
Я. Мальована	202
<i>Освітній потенціал формальної та неформальної освіти у формуванні ціннісного ставлення до професійної діяльності</i>	
О. Marynkevych, О. Honcharuk	206
<i>Developing lexical skills in IT communication through gamification and studying specialized content (technical blogs, documentation)</i>	
Т. Масло	210
<i>Проблема та образне значення закритого простору в оповіданні Хуліо Кортасара «Casa tomada»</i>	
В. Мельник	214
<i>Інтеграція моделі DigCompUA 2.2 в освітньо-професійні програми фахових молодших бакалаврів філологічних спеціальностей</i>	
І. Микитин	220
<i>Мова права: для чого юристу в сьогоденних умовах знати латинську мову?</i>	
А. Митько	226
<i>Створення сицилійсько-італійсько-українського словника у середовищі Ієхопоту як засіб збереження мовної та культурної спадщини</i>	

С. Панченко, А. Сабітова	233
<i>Language as a Barrier to Disinformation in the Media Environment</i>	
О. Пасічна	239
<i>Формування риторичних умінь і навичок здобувачів освіти в курсі «Українська мова (за професійним спрямуванням)»</i>	
В. Пашковський	244
<i>Академічна доброчесність як результат професійної підготовки майбутнього вчителя іноземних мов</i>	
Д. Передерій	248
<i>Гендерні стереотипи в ідіоматичному корпусі італійської та англійської мов: компаративний аспект</i>	
Т. Пода	254
<i>Цифрова педагогіка у шкільному навчанні іноземної мови: роль та місце у підвищенні мовленнєвої мотивації учнів</i>	
Ю. Поличева, Ю. Карачун	259
<i>Традиційні та сучасні шляхи подолання мовних бар'єрів на заняттях з англійської мови та технічного перекладу</i>	
I. Powkh	265
<i>Tripartite Identity in Máighréad Medbh's book Savage Solitude: Reflections of a Reluctant Loner</i>	
Ю. Пришуна	270
<i>Студійна критика як інструмент розвитку фахової англійської мови у студентів технічних спеціальностей</i>	
М. Радецька, Я. Сидорченко	276
<i>Multilingualism as a factor in foreign language acquisition</i>	

Н. Разенкова	281
<i>Необхідність розвитку іношомовної комунікації українського військового складу під час військового стану</i>	
О. Руденко, П. Рог	286
<i>Кулінарні фразеологізми в іспанській мові: значення, вживання та культурний контекст</i>	
A. Sabitova	292
<i>Die Nutzung von mobilen Apps beim Deutschlernen (am Beispiel der Deutschen Welle)</i>	
A. Сабітова, Н. Біюн	298
<i>Методичні аспекти вивчення кількох іноземних мов одночасно</i>	
К. Сентерєва	304
<i>Interference errors: how the first foreign language affects the acquisition of the second</i>	
Є. Сидорченко	308
<i>Гейміфікація у віртуальному навчанні іноземної мови: вплив на мотивацію здобувачів вищої освіти</i>	
A. Сібрук, В. Сібрук	312
<i>Штучний інтелект у сучасній освіті: лінгвістичний, етичний і методологічний виміри</i>	
O. Skipalska	318
<i>Integrated Learning and Assessment in the Professional Training of Future Air Traffic Controllers</i>	
М. Скуратівська	322
<i>Інтеграція освіти східних німецьких земель в систему освіти ФРН наприкінці 20 – початку 21 століття</i>	

З. Толмачова	325
<i>Переклад реабілітаційної термінології військових поранень та ампутацій</i>	
А. Фещук, К. Галацин	339
<i>Using Google Forms for ESP Needs Analysis and Assessment: Enhancing Data-Driven Instruction</i>	
Н. Хайдарі	344
<i>Роль латинської мови у формуванні перекладацької компетентності майбутніх перекладачів</i>	
М. Черник, В. Бондарєва	347
<i>Роль візуальних елементів у англійськомовних дитячих науково-популярних виданнях про Гаррі Поттера</i>	
О. Чернікова	350
<i>Стратегії перекладу екзотизмів на позначення страв у художньому тексті</i>	
Б. Швець	357
<i>Розвиток soft skills засобами іноземної мови у майбутніх фахівців у ЗВО</i>	
В. Швець	362
<i>Інноваційні технології у вивченні та викладанні практичного курсу англійської мови</i>	
І. Шестопалова	366
<i>Flipped learning technology in teaching foreign languages</i>	
Т. Шоріна	371
<i>Мова, ідентичність і комунікація в епоху постмультимедіалізму: досвід західних суспільств і нові моделі взаєморозуміння</i>	

А. Шукевич	376
<i>Симуляції професійної комунікації у навчанні іноземної мови: імерсивні середовища та цифрові рольові сценарії</i>	
Т. Шундель	381
<i>Use of communicative method as a guarantee of successful studying of Foreign language for professional purposes</i>	
Н. Юхновець	386
<i>Didaktische Prinzipien und Methoden im Unterricht Deutsch als zweite Fremdsprache</i>	
Н. Яковенко	390
<i>Практико-орієнтоване використання лінгафонних лабораторій для розвитку іноземних мов за професійним спрямуванням в технічному університеті</i>	
О. Ялоза	395
<i>Формування резильєнтності майбутніх учителів іноземних мов в умовах цифровізації та змішаного навчання</i>	
Ю. Ярошенко	400
<i>Штучний інтелект як засіб оптимізації навчання іноземних мов професійного спрямування</i>	
N. Yasiuk	405
<i>Innovation in Foreign Language Teaching</i>	
А. Стрільчук., В. Коробка	411
<i>Проблеми перекладу сучасної авіаційної техніки: загальний огляд авіаційних винищувачів</i>	
А. Стрільчук, Я. Ткачук	415
<i>Уживання артиклів у шведській мові: визначений, невизначений та нульовий артикль</i>	
НАШІ АВТОРИ	418

Ольга Руденко
Поліна Рог
Київський столичний університет
імені Бориса Грінченка
м. Київ (Україна)

Кулінарні фразеологізми в іспанській мові: значення, вживання та культурний контекст

Анотація. Дослідження присвячено розгляду іспаномовних виразів з кулінарною лексикою у руслі нової галузі етнолінгвістики – етнофразеології. У роботі наведено іспаномовні фразеологізми із кулінарним компонентом, які виражають певну символіку іспанської культури, їхнього світобачення крізь призму мови й національної культури. .

Ключові слова: фразеологізми, кулінарія, кулінарна компонента, ціннісно-сміслова категорія.

Gastronomy phraseologisms in the Spanish language: meaning, usage, and cultural context

Abstract. The research is devoted to the analysis of Spanish expressions containing gastronomy vocabulary within the framework of a new branch of ethnolinguistics – ethnophraseology. The paper presents Spanish phraseological units with a culinary component that express the symbolism of Spanish culture and its worldview through the prism of language and national culture.

Keywords: phraseologisms, gastronomy art, gastronomical component, value–semantic category.

Мета дослідження: розглянути лінгвістичні розряди фразеологізмів з кулінарними компонентами в іспанському відеоблозі *Burbujadelespanol*.

Фразеологія – це одна з найхарактерніших і найоригінальніших галузей мовотворчості народу. У ній найбільш виразно й повно виявляються народна мудрість і дотепність, специфіка народного мислення. Це

своєрідний зразок ретельного й пильного кодування його духовної культури.

Отже, аби більш глибоко пізнати етнос іспанської культури, досягнути його усім духом, потрібно знати її фразеологізми.

Фразеологізми – це особливі знаки мовної культури, засоби зберігання й передачі культурної інформації. Особливості образної мотивації в структурі значення фразеологізмів є важливими для з'ясування мовної картини світу та її бачення народом [1, с. 73].

Дослідження механізмів фразеологізації за допомогою лінгвокультурологічного аналізу суттєво поглиблює знання про цей процес. Лінгвокультурологічні дослідження на матеріалі фразеології дають змогу виокремити духовні цінності, створені окремими етносами впродовж тисячоліть. Етнофразеологічний напрям досліджує взаємодію мови й культури крізь призму культурно-національної свідомості та її фразеологічної презентації. Розглядаємо фразеологізми як тексти, що зберігають культурну інформацію [2, с. 255].

У семантиці фразеологізмів із кулінарним компонентом відображено закономірності ціннісно-сміслових категорій культури. Інакше кажучи, мова відображає кулінарний код народу. Найменування їжі та всього, що з нею пов'язане, належать до ключових лінгвокультурних концептів. Проблематика їжі та насолоди від неї була закладена вже в античній культурі. Упродовж усієї історії людства харчування завжди було вагомим і стійким чинником, що визначав рівень розвитку суспільства.

Більше того, гастрономічна культура поставала комплексним феноменом, одним із засобів маркування соціального й культурного статусу індивіда. Їжу розглядають як один із видів специфічного культурного коду.

А тепер давайте розглянемо приклади таких фразеологізмів і їхнє походження, пов'язаних з їжею.

Перший, і один з наших улюблених усталених виразів, це

1. *“Me importa un pimiento”*, дослівно перекладається як «мені важливий перець», а означає «мені наплювати». Вираз походить зі світу живопису, точніше з натюрморту. З розквітом цього живописного жанру в 17 столітті художники все більше шукали віртуозності в кожній своїй картині, не лише в композиції своїх зображень, але й у відтворенні кожної текстури зображених об'єктів. Саме з цієї причини художники обожнювали гранати, лимони та будь-які фрукти, поверхню яких важко було точно відобразити. Одним з овочів, який не користувався таким багатством, був перець, який міг бути великою новинкою, враховуючи його прибуття в Європу лише після імпорту з Америки. Гладка, блискуча і майже повністю монохромна поверхня перцю не приваблювала натюрмортистів, які рідко включали його в свої картини [3, о/с]. Тому в цій гільдії стали використовувати вираз «мені начхати», маючи на увазі «некорисність» овоча для своїх творінь.

Приклади, що вживаються в усному спілкуванні:

1. –*¿Te importa si cambio los planes?*
–*Me importa un pimiento, haz lo que quieras.*

Переклад:

- Тобі важливо, якщо я зміню плани?*
–*Мені все одно, роби, що хочеш.*

2. –*Dicen que no les gusta tu estilo.*
–*Me importa un pimiento lo que piensen.*

Переклад:

- Кажуть, що їм не подобається твій стиль.*
–*Мені байдуже, що вони думають.)*

3. –*Creo que deberías ser más simpático con Juan.*
–*Me importa un pimiento tu opinión.*

Переклад:

–Я думаю, що ти маєш бути добрішою до Хуана

–Мені байдуже, що ти думаєш.

Цей вислів має схожі варіанти, наприклад:

Me importa un pepino (огірок) (rábano (редиска)).

Наступний проаналізований вислів це: *“Comerse el tarro”*, дослівно перекладається як «їсти банку», а означає перекладі «думати багато про щось». Усе вказує на те, що вираз виник у Нідерландах, тому в Іспанії він не став популярним до 16 століття, в епоху військових і дипломатичних контактів з цим регіоном [3]. У Нідерландах було звичайною практикою, коли чоловіки супроводжували пропозицію жінці про шлюб кошиком хліба, фруктів і сиру, після чого жінка та її родина починали період роздумів, щоб побачити, чи приймуть вони пропозицію. За традицією, коли кошик був порожній, задумана особа мала дати відповідь. Одним із предметів, яких не могло не бути в кошику, був вершковий сир, який носили в баночці зі спеціального матеріалу, схожого на глину, але набагато м'якшого. Цей матеріал не тільки допоміг зберегти властивості сиру, але з часом він просочився ним, так що через кілька днів він був їстівний. Ось чому, щоб виграти час у відповіді, той хто роздумував, коли інші швидкопсувні продукти були закінчені, також міг почати їсти банку, виправдовуючи таким чином відсутність твердої відповіді. Тому фрази на кшталт: «Я не знаю, що він вирішить у підсумку, він думав про це два дні» тоді були звичними. Цілком імовірно, що в результаті цієї традиції цей вислів став вважатися синонімом «занадто багато або надмірно думати».

Приклади, що вживаються в усному спілкуванні:

1. –*No te comas el tarro con eso, ya pasará.*

Переклад: –*Не накручуй себе через це, усе минеться.*

2. –*Llevo toda la semana comiéndome el tarro con el examen.*

Переклад: –*Весь тиждень накручую себе через іспит. (Часто вживаються в соціальних мережах).*

Останній вираз який ми проаналізували звучить так: *“Ser más bueno que el pan”*, що в дослівному перекладі означає «бути кращим ніж хліб», означає «бути дуже доброю людиною».

Ми стикаємося з виразом християнського походження. Все почалося в перші століття поширення християнства, коли літургія послідовників Ісуса з Назарету ще не була досконалою і не була засвоєна населенням [3]. Звиклі до язичницьких божеств, жителі Західної Європи мали багато проблем з повним розумінням символіки та значення релігії, яка прийшла зі Сходу і догмати якої вимагали великої віри. З цієї причини майже одночасно з християнством виникли ересі – релігійні течії, які по-різному трактували деякі принципи католицизму. Людям було незрозуміло, чи Ісус перетворився на хліб, чи Бог і хліб завжди були одним і тим же, чи Ісус сховав частину себе в хлібі, щоб уникнути вірної смерті, яка чекала на нього. Ці сумніви породили ересь «паністів», одну з найкоротше тривалих в історії. ПАНісти вважали, що єдиним богом насправді є хліб, а Ісус Христос – не що інше, як сутність цієї основної їжі, що втілена в людині. Тому їхнім девізом було *“Nullum bonius rape”* (нічого кращого за хліб) [3].

Також хочемо звернути увагу на те, що в іспанській мові вживання *“más bueno”* є граматично неправильним – потрібно використовувати *“mejor”*, але для утворення ідіоматичних виразів це є виключенням з правил.

Приклади, що вживаються в усному спілкуванні:

1. *Mi abuelo es más bueno que el pan, siempre ayuda a todo el mundo sin pedir nada a cambio.*

Переклад:

Мій дідусь – надзвичайно добра людина, він завжди допомагає всім, не вимагаючи нічого взамін.) (Побутовий

вираз, яким зазвичай користуються в неформальному спілкуванні)

2. *María es más buena que el pan, nunca dice una mala palabra de nadie.*

Переклад:

Марія дуже добра, вона ніколи ні про кого не говорить погано.)

Розглянувши конкретні приклади на матеріалі кулінарних іспанських фразеологізмів ми можемо зробити певні висновки, що кулінарні фразеологізми набувають різного значення і вживаються у сфері життя поза кулінарією. Досить широко представлені фразеологізми, які містять у своєму складі кулінарний компонент. Кулінарні компоненти відображають досвід людини зі створення сутностей для категоризації об'єктів оточення.

Список використаних джерел

1. Галинська О. М. Фразеологізми як знаки культурної інформації. *Проблеми зіставної семантики*. 2011. Вип. 10(2). С. 72–77. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pzs_2011_10%282%29_16

2. Яцьків М. Ю. Здобутки сучасної української фразеології у контексті новітніх парадигм лінгвістичних досліджень. *Міжнародний науковий вісник: збірник наукових статей за матеріалами XXVII Міжнародної науково-практичної конференції*, Ужгород – Будапешт, 26–29 листопада 2013 року, Ужгород, 2014. Вип. 8 (27). С. 253–262

3. Burbujadelespanol. Режим доступу: <https://burbujadelespanol.com/>